

# International Multidisciplinary Research Journal

## *Golden Research Thoughts*

Chief Editor  
Dr.Tukaram Narayan Shinde

Publisher  
Mrs.Laxmi Ashok Yakkaldevi

Associate Editor  
Dr.Rajani Dalvi

Honorary  
Mr.Ashok Yakkaldevi

Golden Research Thoughts Journal is a multidisciplinary research journal, published monthly in English, Hindi & Marathi Language. All research papers submitted to the journal will be double - blind peer reviewed referred by members of the editorial board. Readers will include investigator in universities, research institutes government and industry with research interest in the general subjects.

### Regional Editor

Dr. T. Manichander

### International Advisory Board

Kamani Perera  
Regional Center For Strategic Studies, Sri Lanka

Mohammad Hailat  
Dept. of Mathematical Sciences,  
University of South Carolina Aiken

Hasan Baktir  
English Language and Literature  
Department, Kayseri

Janaki Sinnasamy  
Librarian, University of Malaya

Abdullah Sabbagh  
Engineering Studies, Sydney

Ghayoor Abbas Chotana  
Dept of Chemistry, Lahore University of  
Management Sciences[PK]

Romona Mihaila  
Spiru Haret University, Romania

Ecaterina Patrascu  
Spiru Haret University, Bucharest

Anna Maria Constantinovici  
AL. I. Cuza University, Romania

Delia Serbescu  
Spiru Haret University, Bucharest,  
Romania

Loredana Bosca  
Spiru Haret University, Romania

Ilie Pinteau,  
Spiru Haret University, Romania

Anurag Misra  
DBS College, Kanpur

Fabricio Moraes de Almeida  
Federal University of Rondonia, Brazil

Xiaohua Yang  
PhD, USA

Titus PopPhD, Partium Christian  
University, Oradea, Romania

George - Calin SERITAN  
Faculty of Philosophy and Socio-Political  
Sciences Al. I. Cuza University, Iasi

.....More

### Editorial Board

Pratap Vyamktrao Naikwade  
ASP College Devrukh, Ratnagiri, MS India Ex - VC. Solapur University, Solapur

Iresh Swami

Rajendra Shendge  
Director, B.C.U.D. Solapur University,  
Solapur

R. R. Patil  
Head Geology Department Solapur  
University, Solapur

N.S. Dhaygude  
Ex. Prin. Dayanand College, Solapur

R. R. Yalikal  
Director Management Institute, Solapur

Rama Bhosale  
Prin. and Jt. Director Higher Education,  
Panvel

Narendra Kadu  
Jt. Director Higher Education, Pune

Umesh Rajderkar  
Head Humanities & Social Science  
YCMOU, Nashik

Salve R. N.  
Department of Sociology, Shivaji  
University, Kolhapur

K. M. Bhandarkar  
Praful Patel College of Education, Gondia

S. R. Pandya  
Head Education Dept. Mumbai University,  
Mumbai

Govind P. Shinde  
Bharati Vidyapeeth School of Distance  
Education Center, Navi Mumbai

G. P. Patankar  
S. D. M. Degree College, Honavar, Karnataka

Alka Darshan Shrivastava  
Shaskiya Snatkottar Mahavidyalaya, Dhar

Chakane Sanjay Dnyaneshwar  
Arts, Science & Commerce College,  
Indapur, Pune

Maj. S. Bakhtiar Choudhary  
Director, Hyderabad AP India.

Rahul Shriram Sudke  
Devi Ahilya Vishwavidyalaya, Indore

Awadhesh Kumar Shirotriya  
Secretary, Play India Play, Meerut (U.P.)

S. Parvathi Devi  
Ph.D.-University of Allahabad

S.KANNAN  
Annamalai University, TN

Sonal Singh,  
Vikram University, Ujjain

Satish Kumar Kalhotra  
Maulana Azad National Urdu University



## वस्तु आणि सेवा कर ( Goods and Service Tax) [G.S.T]

प्राचार्य. डॉ. सोमप्रसाद केंजळे  
मु. सा. काकडे महाविद्यालय, सोमेश्वरनगर, ता. बारामती, जि. पुणे.

### प्रस्तावना

अलिकडच्या काळात या विषयावर बरीच चर्चा सुरु आहे. परंतु सुमारे १३ वर्षांपूर्वी या विषयावर चर्चा सुरु झाली आणि प्रथम केळकर कृती दलाने अप्रत्यक्ष करांसंदर्भात आपला पहिला अहवाल दिला.

१.२००३ मध्ये केळकर कृती दलाने प्रथम अप्रत्यक्ष करांसंदर्भात व्यापक स्वरूपाचा व्हॅटवर आधारित असणारा आपला पहिला अहवाल दिला.

२.२००६-२००७ च्या अंदाजपत्रकावरील भाषणात १ एप्रिल २०१० पासून सर्व देशांत ही करप्रणाली लागू करावी असा विषय आला.

३.त्यासाठीची जबाबदारी सर्व राज्यांच्या अर्थमंत्र्यांच्या समितीकडे सोपविण्यात आली.

४.त्याप्रमाणे सर्व राज्यांच्या अर्थमंत्र्यांची एक बैठक नोव्हेंबर २००६ मध्ये आयोजित करण्यात आली व त्यावर चर्चा करण्यात आली.

५.मार्च २०११ मध्ये त्यासंदर्भातील एक विधेयक संसदेमध्ये सादर करण्यात आले व संसदेच्या स्थायी समितीकडे ते विधेयक परीक्षणासाठी पाठविण्यात आले.

६.त्यानंतर राज्यांच्या आणि केंद्रसरकारच्या काही अधिकाऱ्यांकडे त्याबाबतचा कच्चा आराखडा तयार करण्याची जबाबदारी सोपविण्यात आली.

७.केंद्रीय अर्थमंत्री आणि राज्यांचे अर्थमंत्री यांची एक बैठक ८ नोव्हेंबर २०१२ रोजी आयोजित करण्यात आली व त्यावर चर्चा करण्यात आली.

८.त्या समितीने त्यावर सविस्तर चर्चा केली व ११५ वे घटना दुरुस्ती विधेयक तयार करण्यात आले व जानेवारी २०१३ मध्ये भुवनेश्वर येथे झालेल्या बैठकीत त्यावर सविस्तर चर्चा करण्यात आली.

९.संसदेच्या स्थायी समितीने ऑगस्ट २०१३ मध्ये आपला अहवाल लोकसभेला सादर केला. स्थायी समितीच्या सूचना आणि शिफारशींवर त्यामध्ये विचार केला गेला.

१०. विधेयकाचा अंतिम मसूदा सर्व सूचना व शिफारशींसह संबंधित समितीकडे सप्टेंबर २०१३ मध्ये पाठविण्यात आला.

११. समितीने शिलॉंग येथे नोव्हेंबर २०१३ मध्ये झालेल्या बैठकीत पुन्हा एकदा काही सूचनांसहित नवीन मसूदा सादर केला.

१२. परंतु २०११ चे विधेयक १५ व्या लोकसभेत मंजूर होवू शकले नाही.

१३. नवीन सूचनांसहित हे विधेयक पुन्हा एकदा नव्याने १७.१२.२०१४ रोजी मंत्रीमंडळाने संसदेत मांडण्याचा निर्णय घेतला.

१४. नवीन विधेयक १६.१२.२०१४ रोजी नव्याने लोकसभेत मांडण्यात आले व लोकसभेने ६.५.२०१५ रोजी ते मंजूर केले आणि तसा अहवाल राज्यसभेकडे २२.७.२०१५ रोजी सादर करण्यात आला.

### वस्तु व सेवा कर म्हणजे काय?

हा कर म्हणजे भारतात एक अप्रत्यक्ष कर लागू करणे होय, की ज्यामुळे सर्व देशात एकसूत्रीपणा येईल. हा कर म्हणजे एकच कर की जो वस्तु व सेवा करांबाबत उत्पादकांपासून ते उपभोक्त्यापर्यंत विशिष्ट पद्धतीने आकारला जाईल. प्रत्येक नवीन पायरीवर हा कर आकारताना शेवटी ग्राहकांकडून तो आकारला जाईल आणि त्याबाबतचे सर्व फायदे हे ग्राहकांना तसेच विक्रेत्यांनाही प्राप्त होतील.



**वस्तू व सेवा कराचे फायदे:**

वस्तू व सेवा कराचे फायदे पुढीलप्रमाणे सांगता येतील

**अ) व्यवसाय व उद्योगधंद्यासाठी:**

- या करामुळे व्यवसायाला सूलभ पद्धतीने आपली करविषयक जबाबदारी पूर्ण करता येईल.
- संपूर्ण देशामध्ये कराबाबत सुसूत्रता, एकसंधपणा व समानता प्रस्थापित होणार आहे.
- कोणत्याही व्यवसायामध्ये सर्व चित्र स्पष्ट व पारदर्शक असेल. गैरमार्गाचा अवलंब टाळला जाईल.
- व्यवसायातील स्पर्धात्मक क्षमता वाढविण्यास मदत होईल.
- उत्पादकांना आणि निर्यातदारांना त्याचा अधिक फायदा होईल.

**ब) केंद्र व राज्य सरकारला फायदे:**

- ही कर आकारणी पद्धत साधी आणि सोपी आहे. त्यामुळे करचुकवेगिरीला आळा बसेल.
- शासनाला सहजपणे नियंत्रण ठेवता येईल.
- शासनाच्या कर उत्पन्नात भरिव वाढ होईल.

**क) ग्राहकांना फायदे:**

- ग्राहकांसाठी एकच आणि पारदर्शी तसेच कार्यक्षम करआकारणीची पद्धत असल्याने फसवणूक होणार नाही.
- सर्वसाधारण करांचा बोजा कमी होवून त्रास वाचेल.

वस्तू आणि सेवा करांमध्ये केंद्र आणि राज्य सरकारच्या पातळीवर पुढील करांचे एकत्रीकरण करण्यात येणार आहे:

१. केंद्रिय एक्ससाईज कर
२. सेवा कर
३. कस्टम ड्यूटी
४. जकात कर, प्रवेश कर
५. खरेदी कर
६. विक्री कर
७. लॉटरी इ.

**वस्तू व सेवा कराची अंमलबजावणी:**

आपल्या देशातील संसदीय कार्यपद्धतीचा विचार केला असता वस्तू व सेवा कराबाबत एकसंधपणा असणे आवश्यक आहे. दोनही शासनांच्या स्तरावर ही अंमलबजावणी होणार आहे. वस्तू व सेवांच्या पुरवठ्यावर हा कर आकारला जाईल. केंद्र सरकार त्यांच्या अखत्यारीतील वस्तू व सेवांवर कर आकारेल तर राज्य शासन त्यांच्या अखत्यारीतील वस्तू व सेवांवर कर आकारणार आहे.

# Publish Research Article

## International Level Multidisciplinary Research Journal For All Subjects

Dear Sir/Mam,

We invite unpublished Research Paper, Summary of Research Project, Theses, Books and Book Review for publication, you will be pleased to know that our journals are

### Associated and Indexed, India

- \* International Scientific Journal Consortium
- \* OPEN J-GATE

### Associated and Indexed, USA

- EBSCO
- Index Copernicus
- Publication Index
- Academic Journal Database
- Contemporary Research Index
- Academic Paper Database
- Digital Journals Database
- Current Index to Scholarly Journals
- Elite Scientific Journal Archive
- Directory Of Academic Resources
- Scholar Journal Index
- Recent Science Index
- Scientific Resources Database
- Directory Of Research Journal Indexing

Golden Research Thoughts  
258/34 Raviwar Peth Solapur-413005, Maharashtra  
Contact-9595359435  
E-Mail-ayisrj@yahoo.in/ayisrj2011@gmail.com  
Website : www.aygrt.isrj.org